١٤ شباط ١٩١٨ — صاحبی : ٣٢ — ایکنجی جلد

تکمیل معلومات

علم ، صنعت و اخلاق دائر هفتلق مجموعه

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı
No. —
M. Cevdet Kütüphanesi

هفته مصاحبه‌سی

صلح مژده‌سی

اوقدر تهالکله بکلدیغ ایلك صلح مژده‌سی نهایت کلدی . اوچ سنه‌دن فضله بر زمانلدن بری دنیانی آلت اوست ایدن بویوك محاربه‌لر شرفده بیتمش اولیور . هرآملك ، هرعدك هرخیالك صوکنده ابدی بر ترانه کبی تکرار اولونان : « انشاء الله خربین صوکره ... » ، « صلح اولسونده ... » تمنیلری ، قسماً ، حصوله کلدی . بکی اوفرایا جمهوریتندن برکون صوکره اختلالی وسوسیالیست روسیه‌ده صلحی اعلان ایتدی . بو ایلك صلح خبرینی آلیرکن بزی سه‌وینمدیرن ، بالکز ، قورقونچ بر حربك ، اوزون محروملیتلرك آرتق بیتمش اولمسی دکلدر . روس صلحی ، عینی زمانده ، بوکسك مقکورولرك ، قوتلی ایماناتلرك‌ده بر متلفرتی‌در ؛ فکر عالمك ، قابا مادیات اوزرینه غلبه‌سیدر .

نه غریبدرکه جهان حرفی واسع « آمیه‌ریالیزم » عمده‌لریله ، اقتصادیاتده عمومی حاکمیت ادعالریله باشلادی و اختراصلریله آلولاندیریجی بو یانغین نهایت الك مفرط « سوسیالیزم » نظریه‌لریله سونوپور . بو ایلك صلح بریوزنده آرتق علمك قوته ، مقکوره‌نك حرصه غلبه جالدیغنه بر دلیل عد اولونامزمی ؟ دها حرب اوراتاسنده ، همان همان یوتون مملکتلرده خلقه دوغری بر حرکت باشلادی ؛ آلتاناده ، آووستریاده ، اسقاندیناوحکومتلرنده عمومی « دمه‌قراسی » ارزولریته شاهد اولدق . خلقك ، آریستوقراسی و بوروژووازی بقیه‌لری اوزرینه صولك وقطعی بر هجومی اولان بو اجتماعی حرکتلر ، بر دیره‌ده قایدیلمه‌سی مسئله‌لرینی ده‌اورتایه چیقاردی . صایدیغمز مملکتلردن اکثریسی قادینلرك‌ده عمومی انتخاب حقوقی وحتی مملکتی اداره حقلرینی تسلیم ایتمکه مجبور قالدیلر .

دنیا ایچون برقیامت عد ایدیلن بودهشتلی حرب ، انکلر ایدیله‌مزکه ، بوصورتله ، برچوق مقکوره‌لرك حصوله کلسنه‌ده پك مساعد بر ساحه تشکیل ایتدی .

روسیه‌دن قوپان(بولشه‌ویکی) روزکاری آوروپانك عوام وعمله کتله‌لرینی بردنبره احیا ایدیجی بر نفس کبی تلقی‌ایدی . روسیه شورشی جیقارانلره نیچه‌ترچوچکی بر عصرك الك بویوك ایده‌آلینداری صیراسنه کچمشدر . چونکه اونلری تقدیر ایدمدن ، آقیشلایان حکومتلر ، دولتلر دکل ، ملتلردر ، خلقدر . هر طرفده عوام کتله‌سی بر تکرلری آقیشلارکن دشمن مملکتلرده رسمی آغیزلر ، غریبلر تزیف ایتمکه چالیشیور . چونکه دشمنلرك مظفریت بلانلری آلت اوست اولدی . فقط صلح پك ساری وساری اولدیغی قدرده جاذب بر شیدر . . . . ایرکیچ اورالرده‌ده قوت قازانه‌جقدر .

بزی اصل ممنون ایدجك بر جهت‌ده روس چارلنك اوتاندن قالقمسی‌در . بو صورتله موسقوف تهلکه‌سی ، نوکلری عصرلردن بری اوزمن یوکاوس آرتق بر طرف اولشدر . عن‌اصل خلقجه بر ملت اولان تورکلر کنج ومقکوره‌می قومشولرلیله یوندن بویله پك ایی کچینه‌جکلردر . روسلرك بو دفعه هجوم ایتمکلری آریستوقراسی اداره‌سی یزنه ، پك چوقدن کچمشدر ...

فقط بو صلح مژده‌سیله بالکز سه‌ونمك کفایت ایتز . بوندن آیله‌جق برچوق حصه‌لرمز واردر .

حربك قسماً پیتشن اولمسی وترم ایچون الك بویوك تهلکه‌نك اوتاندن قالقمسی یوندن صوکرا راحت ایتمکه ، برشی یاپامغه وسیله تشکیل ایتمه‌لیدر . اوکزده آچیلان دوره ، الك شدتلی وك کثیف برفعالیت دوره‌سیدر . اوکا کوره حاضرلانملی ، واوطوزده چالیشمه‌لیدر . قارنی قاقماش حدودلرنده ، شرق آناطولیسنده یوردلرندن اوزاق یرلرده وطنی قورتارمرکن شهید شرفله اولن بومدافعه‌لرمزی تقدیس ایدهرز . اونلرك ملت ایچنده یوشن یراقدقلری برلری دولدیرمه‌نی مقدس خاطره‌نی تجیل ایچون الك ایی فرصتدر ؛ حدودلره سیر اولورکن بر چوق قیمتلی مقکوره‌لر ، محیله‌لر ، نادر استعدادلر ، قوتلی قوللر ضایع اولدی ؛ قالانلر کیدنلرك ، آرتق آرامزده‌اولیانلرك یرینه کچه‌جکلردر . یوتك ایچونده برقاچ قات فضله چالیشمق لازم کلیور .

یوتون آوروپایی صارصان حرکتلره ، مملکتمز بیکانه قالامازـ . بالخصوص بو حرکتلر ، بزم انتقال وحاضرلق دوره‌مزه ، ملتك کچیردیکی بحرانلرلیله تصادف ایتدی . ملی ملا کتلرك حاصل ایتدیکی اوباتیقلی شدیدده اداره ایدیلمکه ، الك دوغری استفادتلریله سوق ایدیلمکه محتاجدر . شدیدی‌یه قدر نسبةً عاطل دوران متفکر صنفك ، ملی‌اداره ایدن منورزصنفك چوق چالیشمسی وصلاح یولرینی علم ایله ، اخلاق ایله آراسنی بولمسی لازمدر .

آرتق مملکتی اداره ایلیه‌ده مکلف اولانلار عمومیه‌لرندن استفاده ایده‌جکلردر ؛ روس اختلالی اداره‌ایدنلر بزه علمك بویوك ثمره‌لرینی ده کوستریور . لهذن هرشیدن اول بر متفکردر .

فکر حیاتیز ، قاچ سنه‌دن توقف حالنده‌در . صوك زمانلرده کوروللر ترق اتمزلری دها پك چوق ایلری کوتورولمکه محتاجدر . شدیدین صوکره مملکتی کندی کندیلرینی اداره ایدیجکلر وقوت ایله دکل معنوی انکشاف سایه‌سنده ترق ایده‌بیله‌جکلردر . ظفر ویا غلبه بو عمومی مسابقه ساحه‌سنده بلا اوله‌جقدر . هرکسدن کرکی قالمامق ایچون یزده چالیشملی‌یز ؛ اختصاص دائره‌سنده عناد ، ایله فضا شوق وتعصبله جهد ایتملی‌یز . آرتق یزده داهیلرمز یتشمل‌در . بوراده‌ده فلسفه نظریه‌لری ، اخلاق عمده‌لری چیقملی ؛ علملرك ، فنیاتك نظریه‌لرنك تطبیقاننده یولك اتزلر وجوده کلیدر . وجود کثیره‌جکز یومك فلسفه‌دن ، اخلاقدن ، کتیخانه‌لرده لابوراتوارلرده عالملر مزك کشف ایده‌جکی یومك اتزردن شیمدی‌یه قدر بزه بالکز یول یول ویرمش اولان غرب فکریاتی استفاده اتملیدر . سیاست وافتصاد ساحه‌سنده‌دآنچق اوزمان استقلال قازانمش اولورز .

قاچ سنه‌در برساب فرض ایتدیکز صلح دورنی حقیقت اولمه باشلادیغی‌زمان یونلری دوشونه‌جکمز . « خربین صوکره .... » دیه دوشونه‌جکمز قومانلر یو آملار ، بو عایله‌لر دولو اولمدیر . آمین اولی‌یز . آکینك بودوره‌ده‌قوتلی جهد ، قوتلی ایمان دوره‌سیدر .

نجم الدین صادق